

Kunstwerk v/d week

Maartje Folkeringa, ‘Celestial body with a tail’

Descent into Limbo (1992) van Anish Kapoor in Museum De Pont in Tilburg. Foto Beau Swierstra

Lappenleegte

Het zwarte gat in *Celestial body with a tail* van Maartje Folkeringa **was niet gepland**, maar vormt een portaal naar een ongrijpbare, oneindige wereld.

Door **Sarah van Binsbergen**

Celestial body with a tail van Maartje Folkeringa in W139 in Amsterdam. Foto Natascha Libbert

Celestial body with a tail heet de wandsculptuur van Maartje Folkeringa. Een andere benaming voor een komeet: hemellichaam met een staart. Maar wat me trekt, als ik op een grijze zaterdagmiddag in de Amsterdamse kunstruimte W139 voor deze kleurige kubus sta, is niet de zwart-witte staart die eruit hangt. Het is het amandelvormige gat dat daarboven zweeft. Daarachter is het zwart.

Ze was van tevoren niet van plan geweest om een gat in het kunstwerk te maken, vertelt Folkeringa aan de telefoon. ‘Ik wilde een oog maken. Maar tijdens het werken rolde ik van het een in het ander, en kwam ik uit bij dingen die ik vooraf niet kon bedenken’.

Celestial body with a tail komt uit een serie sculpturen met de prachttitel *Afleiding als aanleiding*. De betekenis is tweeledig, vertelt Folkeringa. Enerzijds wil ze met deze sculpturen tijd en concentra-

tie terugveroveren. *Celestial body with a tail* bestaat bijvoorbeeld voor een groot deel uit kleine lapjes textiel, die als een lappen-deken met de hand aan elkaar zijn genaaid. Een tijdrovend proces, dat je volle aandacht opeist. Ze ziet dit als tegenhanger voor al-omtegenwoordige afleiding in de wereld. Anderzijds laat Folkeringa zich tijdens het maken zelf steeds afleiden. Zo wordt een gepland oog uiteindelijk een zwart gat.

Een zwart gat in een kunstwerk fascineert. Het lijkt tegenstrijdig. Kunstenaars scheppen; waar niets was, maken ze iets. Een zwart gat staat juist voor Het Grote Niets. Toch kan ook dat een schepping zijn.

Ik moet bij het zien van Folkeringa’s gat denken aan *Descent into Limbo* (1992) van Anish Kapoor, een zwarte cirkel in de vloer van Museum De Pont. Die is gemaakt van pigment dat al het licht op-

slokt, waardoor je in eerste instantie denkt te kijken naar een plat vlak. In werkelijkheid is het een donkere holte onder de vloer. Zo donker dat je geen perspectief en ruimte meer kan waarnemen.

Kapoors zwarte gat is minimalistisch, de sculptuur van Folkeringa is dat zeker niet. Met die zwart-witte staart, het amandelvormige gat, de kleurige banen stof daar als een stralenkrans omheen en het zwart dat vanbinnen lonkt, gebeurt er veel tegelijk. Het geheel doet futuristisch aan. Maar niet koud, klinisch en gelikt, zoals sciencefictionbeeldtaal vaak is. Eerder warm, handgemaakt en imperfect.

Ze liet zich voor dit werk onder andere inspireren door *Lilith’s Brood* van Octavia E. Butler (1947-2006), vertelt Folkeringa. Butler schetst in die sciencefictiontrilogie een toekomst waarin de mensheid zichzelf zo goed als vernietigd heeft. Overgebleven mensen gaan

al dan niet gedwongen relaties aan met buitenaardse wezens. De wezens die daaruit geboren worden, kunnen met hun tentakels bovenmenselijke dingen waarnemen.

‘Die nieuwe gaven fascineerden me’, zegt Folkeringa. ‘Ik vroeg me af: wat is er allemaal nog meer mogelijk dat we niet zien en weten?’

Met *Celestial body with a tail* verbeeldt ze, zou je kunnen zeggen, een stukje van die mysterieuze, onzichtbare wereld. Het amandelvormige gat lijkt een portaal naar een ongrijpbare, oneindige zwarte wereld.

Kijk je van dichterbij, dan vang je in dat oneindige zwart een glimp op van fijne borduursteekjes. Ook de binnenkant van de sculptuur naaide Folkeringa, met de hand, van kleine lapjes aan elkaar. Het grote, uitgestrekte niets is het. Maar dan wel gevormd door de hand van de kunstenaar.

Maartje Folkeringa (46)

Wat: *Celestial body with a tail* (2024)

Waar: In de tentoonstelling *Taking Root Among the Stars*, W139 Amsterdam, t/m 2/2.

Waarvan: Inkt en krijt op textiel, geglazuurd keramiek, wol, papierpulp en metaal.

Inspiratiebronnen: Octavia E. Butler en Lee Bontecou (1933-2022), die in de jaren zestig sculpturen maakte geïnspireerd op zwarte gaten.